

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	11XCdo/3/2015
Identifikačné číslo spisu:	8514202282
Dátum vydania rozhodnutia:	16.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8514202282.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne CD Consulting s.r.o., so sídlom v Prahe, Politických vězňů č. 1272/21, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpenej Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanej X. C., bývajúcej v X. S., F. č. XXXX/XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, so sídlom v Bratislave, Šafárikovo nám. č. 7, IČO: 42 362 962, o zaplatenie 192 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 2 C 104/2014, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 27. augusta 2015, sp. zn. 18 Co 94/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej a vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Návrhom na uplatnenie pohľadávky podaným 17. apríla 2014 sa žalobkyňa podľa článku 4 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „nariadenie“), domáhala voči žalovanej zaplatenia sumy 192 Eur s príslušenstvom titulom zmenkového dlhu.

Podaním doručeným okresnému súdu 10. septembra 2014 občianske združenie VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV (ďalej len „VOPS“) oznámilo, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovanej. Okresný súd doručil oznámenie o vstupe do konania účastníkom konania s tým, aby sa k vstupu vyjadrili, prípadne vzniesli námietky.

Žalovaná sa k tomuto procesnému úkonu VOPS nevyjadrila.

Žalobkyňa vo vyjadrení k predmetnému úkonu uviedla, že v danom prípade ide o európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, na ktoré sa vzťahuje nariadenie. Procesný postup súdu a strán konania je upravený odlišne od vnútroštátnej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku. Podľa názoru žalobkyne je v takejto veci vedľajšie účastníctvo neprípustné. Uvedené nariadenie inštitút

vedľajšieho účasťníctva nepozná a aplikáciu procesných pravidiel vnútroštátnych procesných noriem pripúšťa len celkom výnimočne - iba vtedy, ak explicitne ustanovuje, že sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte.

Okresný súd Stará Ľubovňa uznesením z 30. decembra 2014, č. k. 2 C 104/2014 - 76, pripustil vstup VOPS do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej. V odôvodnení uviedol, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je upravené nariadením, pričom to, čo nie je upravené v nariadení, je upravené v procesnom práve členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Text nariadenia nevyklučuje účasť vedľajšieho účastníka a nariadenie ani nemá ustanovenie upravujúce účasť vedľajšieho účastníka v takomto konaní. Preto pri rozhodovaní o prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka treba aplikovať § 93 ods. 1 až 4 O.s.p. Navyše, nemožno prehliadnuť, že žalobkyňa sa v konaní domáha plnenia zo zmenky, ktorá bola vystavená ako zabezpečovacia zmenka k spotrebiteľskej zmluve o úvere a predmetom činnosti VOPS je práve ochrana spotrebiteľa.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Prešove uznesením z 27. augusta 2015, sp. zn. 18 Co 94/2015, napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Stotožnil sa s názorom súdu prvého stupňa, že otázku prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka do európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné riešiť podľa ustanovení vnútroštátnej právnej úpravy (t. j. Občianskeho súdneho poriadku), lebo nariadenie nemá v tomto smere osobitnú úpravu. Súd prvého stupňa preto rozhodol správne. K odvolacím námietkam odvolací súd uviedol, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu predstavuje osobitný druh sporového konania, ktoré sa vyznačuje predovšetkým tým, že prebieha písomne a za použitia vzorových tlačív. V zmysle čl. 5 ods. 1 nariadenia môže súd nariadiť aj ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá z procesných strán. Nejde teda o typické skrátené konanie, v ktorom by bola vylúčená účasť vedľajšieho účastníka.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie tvrdiac, že jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), a to procesným postupom súdov, ktoré nepostupovali podľa nariadenia, ale podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a pripustili vstup VOPS do konania ako vedľajšieho účastníka, i keď sa to prieči nariadeniu a spotrebiteľ k takémuto prístupu nedal súhlas. Zároveň uviedla, že predmetom konania nie je konanie, v ktorom by na jednej strane vystupoval spotrebiteľ, a preto nemožno pripustiť vstup vedľajšieho účastníka - právnickej osoby, ktorá bola založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa. Európske konanie s nízkou hodnotou sporu nadobudne atribúty sporového konania až po podaní odvolania voči rozsudku vydaného súdom a až po takomto procesnom úkone môže byť naplnený zmysel a obsah vedľajšieho účasťníctva. Analogicky teda vedľajší účastník nie je oprávnený podať odvolanie voči rozsudku v rámci európskeho konania s nízkou hodnotou sporu. Dovolateľka citovala v tejto súvislosti aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2013, sp. zn. 6 Cdo 357/2012, týkajúce sa podania odporu proti platobnému rozkazu. Z uvedených dôvodov žiadala napadnuté uznesenie a tiež ním potvrdené uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a uplatnila si nárok na náhradu trov konania.

Žalovaná ani VOPS sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p., ďalej v znení ku dňu podania dovolania] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti rozhodnutiam výslovne uvedeným v zákone [por. § 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok odvolacieho súdu) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie odvolacieho súdu)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných procesných vád (por. § 237 O.s.p.).

Dovoláním možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, nie však v každom prípade, ale iba ak podanie dovolania pripúšťa zákon (por. § 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (por. napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Zo samej podstaty dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku smerujúceho proti už právoplatnému rozhodnutiu súdu vyplýva, že pri posudzovaní jeho prípustnosti nemá extenzívny výklad ustanovení § 236 až § 239 O.s.p. žiadne opodstatnenie (k tomu por. aj PL. ÚS 9/04).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla žalobkyňa dovolaním, nemá znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Jeho prípustnosť preto z ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

Dovolanie žalobkyne by v okolnostiach daného prípadu mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 237 O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (por. napr. R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytykané nesprávnosti postupu prvostupňového a odvolacieho súdu sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či žalobkyni bola odňatá možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu

poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - por. napr. právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Občiansky súdny poriadok neumožňuje stotožniť závažnú procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. so súdnym rozhodnutím, ani s jeho odôvodnením. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom pod R 125/1999 uviedol, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno extenzívne vykladať v súvislosti s postupom súdu vtedy, ak ide o faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. Pod postupom súdu možno totiž rozumieť len jeho faktickú (ne)činnosť, teda procedúru prejednávania veci (por. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 90/2012, 91/2012), ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a ktorá má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania a zmarenie možnosti jeho aktívnej účasti na konaní. „Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať rozhodnutie, ako výsledok vecnej rozhodovacej činnosti súdu ...“ (por. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 201/2011). Postupom súdu sa môže rozumieť iba samotný priebeh konania, spôsob vedenia konania či procesu, jednotlivé procesné úkony súdu, jeho faktická činnosť alebo nečinnosť, nie však výsledný rozhodovací akt súdu vo veci samej (meritórny produkt konania), úlohou ktorého je vyhodnotiť konanie a podať záväzný názor súdu na prejednávanú vec.

Žalobkyňa odňatie možnosti pred súdom konať vyvodzuje z toho, že súdy nepostupovali podľa nariadenia, ale podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a pripustili vstup VOPS do konania ako vedľajšieho účastníka, i keď sa to prieči nariadeniu. Rovnako namietala absenciu súhlasu na vstup vedľajšieho účastníka do konania a nesprávnu aplikáciu spotrebiteľského práva na prejednávanú vec. Tieto námietky sa z rozhodujúceho - obsahového - hľadiska týkajú správnosti právneho posúdenia, na ktorom sú založené rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu pripúšťajúce vstup VOPS do konania.

Nesprávne právne posúdenie veci, ktoré tu žalobkyňa súdom vytýka, ale nezakladá procesnú prípustnosť dovolania (por. tiež R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v ustanovení § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol v § 239 O.s.p. uvedený ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Nesprávne právne posúdenie veci je dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. písm. c/ O.s.p., ktorý je možné preskúmať len vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné.

Dovolací súd pre úplnosť uvádza, že každý vedľajší účastník, ktorý vstúpil do konania (t. j. aj vedľajší účastník uvedený v § 93 ods. 2 O.s.p.) má z procesného hľadiska rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania; koná však iba sám za seba. Vedľajší účastník vstupuje do konania, aby podporil jedného zo sporiacich sa subjektov. Účelom jeho vstupu je teda napomôcť procesnej strane, ktorú v konaní podporuje, aby v spore dosiahla úspech. To, logicky znamená, že účelom jeho vstupu do sporového konania zároveň je, aby opačná procesná strana nedosiahla úspech. I keď účasť vedľajšieho účastníka v sporovom konaní môže z procesného hľadiska komplikovať a sťažovať uplatňovanie alebo bránenie práv v konaní toho účastníka, na strane ktorého vedľajší účastník nevstupuje (minimálne v tom, že vedľajším účastníkom nepodporovaný účastník musí po vstupe vedľajšieho účastníka konať proti dvom procesným subjektom sledujúcim v podstate zhodné procesné ciele), neznamená to, že by vedľajším účastníkom nepodporovaný účastník strácal niektoré zo svojich procesných oprávnení alebo že by mu vstupom vedľajšieho účastníka bola znemožnená realizácia jeho procesných práv.

Z dôvodov uvedených vyššie dospel najvyšší súd k záveru, že postupom súdov v preskúmvanej veci nebola žalobkyni odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. procesne prípustné, nepotvrdila sa existencia vady uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné procesné vady vedúce k zmätočnosti rozhodnutia, dovolací súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

V dovolacom konaní nemala žalobkyňa úspech a vznikla jej povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal procesne úspešnej strane náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na rozhodnutie o ich priznaní (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.